C/2024/6819

29.11.2024

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 octombrie 2024

privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale Italiei

(C/2024/6819)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]), care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul"), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]) (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU"), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Aceasta va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind, în același timp, gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Italia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030", pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea abordează competitivitatea din perspectiva a nouă factori determinanți care se susțin reciproc. Printre respectivii factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și o piață unică funcțională apar ca priorități de politică esențiale pentru reformele și investițiile în vederea

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE, (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Raportul anual privind piața unică și competitivitatea pentru 2024”. Respectiva comunicare detaliază punctele forte și provocările în materie de competitivitate cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024, care marchează începutul semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European și-a declarat susținerea pentru prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2024, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale durabilității competitive. Totodată, la data de 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2024, în care a identificat Italia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Italiei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([5]) (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2024 privind zona euro”) la 12 aprilie 2024 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al Uniunii. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului ([6]) privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv, astfel cum a fost modificat, și Directiva 2011/85/UE a Consiliului ([7]) privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre, astfel cum a fost modificată. Obiectivele noului cadru de guvernanță economică sunt promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. Noul cadru de guvernanță economică promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe obiectivele pe termen mediu, în combinație cu o aplicare a legii mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Un plan bugetar-structural național pe termen mediu conține angajamentele unui stat membru în domeniile bugetului, reformelor și investițiilor și acoperă o perioadă de planificare de patru sau de cinci ani, în funcție de durata normală a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete ([8]) care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu trebuie să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu cel mult trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor bugetar-structurale naționale pe termen mediu respective, la 21 iunie 2024, Comisia a publicat orientări cu privire la informațiile care trebuie să fie furnizate de statele membre în planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu și în rapoartele lor anuale privind progresele înregistrate. În conformitate cu articolele 5 și 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia le-a transmis statelor membre traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz. Statele membre trebuie să prezinte planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă. În conformitate cu cadrele lor juridice naționale, statele membre pot dezbate proiectele lor de planuri pe termen mediu cu parlamentele lor naționale, pot solicita instituțiilor fiscal-bugetare independente să emită un aviz și pot desfășura o consultare a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național.

([5]) Recomandarea Consiliului din 12 aprilie 2024 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L 306, 23.11.2011, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Cheltuielile nete astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență care au fost revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La 30 aprilie 2021, Italia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Italiei ([9]), care a fost modificată la 8 decembrie 2023 în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU ([10]). Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Italia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

(8) La 30 aprilie 2024, Italia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2024 și Programul de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([11]). În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Italia cu privire la progresele înregistrate în realizarea planului său de redresare și reziliență.

(9) La 19 iunie 2024, Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Italia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Italia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza respectivei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(10) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Italia. Principalele constatări ale evaluării de către serviciile Comisiei a vulnerabilităților macroeconomice pentru Italia în sensul regulamentului respectiv au fost publicate în aprilie 2024. La 19 iunie 2024, Comisia a concluzionat că Italia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice după ce a fost identificată cu dezechilibre excesive în 2023. În special, persistă vulnerabilitățile – cu relevanță transfrontalieră – legate de nivelul ridicat al datoriei publice și de creșterea slabă a productivității, în contextul fragilității pieței forței de muncă și al unor deficiențe reziduale în sectorul financiar. Ponderea datoriei publice în PIB a Italiei a scăzut semnificativ față de nivelul maxim înregistrat în timpul crizei COVID-19, în principal pe fondul creșterii puternice a PIB-ului nominal. Cu toate acestea, rata datoriei este în continuare ridicată, situându-se la peste 137 % din PIB în 2023, iar tendința descendentă ar urma să se inverseze anul acesta și anul viitor. Inversarea respectivă este atribuită unei importante ajustări datorie-deficit cu efect de creștere a datoriei, care continuă să fie semnificativă, deși în scădere, unor deficite publice, precum și unei creșteri mai scăzute a PIB-ului nominal. Creșterea productivității a fost în general și în medie pozitivă, dar limitată, ceea ce confirmă necesitatea unor reforme și investiții pentru a depăși deficiențele structurale și a promova condiții favorabile creșterii productivității. Condițiile de pe piața forței de muncă s-au îmbunătățit în ultimii ani și nu s-au tradus prin presiuni salariale. Ratele de participare pe piața muncii au crescut la niveluri record, deși sunt încă relativ scăzute. Sectorul financiar s-a consolidat și mai mult prin îmbunătățirea calității și rentabilității activelor bancare, în timp ce băncile italiene sunt încă expuse în mod considerabil datoriei suverane și împrumuturilor garantate de stat în bilanțurile lor, deși expunerea lor a scăzut. Măsurile de politică au fost favorabile abordării vulnerabilităților, inclusiv prin punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență, care, printre altele, promovează productivitatea și creșterea potențială a PIB-ului pentru a contribui la reducerea ratei datoriei pe termen lung. Menținerea ritmului de punere în aplicare a planului de redresare și reziliență rămâne esențială, iar unele eforturi suplimentare în materie de politici ar fi benefice. În mod evident, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a reduce rata ridicată a datoriei.

([9]) ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2.

([10]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 8 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Italiei (ST 16051/23 INIT și ST 16051/23 ADD 1).

([11]) Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

Pactul de stabilitate și de creștere reformat, inclusiv utilizarea procedurii aplicabile deficitelor excesive, oferă un mecanism de supraveghere adecvat și solid pentru abordarea riscurilor legate de sustenabilitatea fiscală și pentru completarea supravegherii în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice.

(11) În conformitate cu datele validate de Eurostat, deficitul public al Italiei a scăzut de la 8,6 % din PIB în 2022 la 7,4 % în 2023, în timp ce datoria publică a scăzut de la 140,5 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 137,3 % la sfârșitul anului 2023. Astfel cum s-a anunțat în Comunicarea Comisiei din 8 martie 2023, intitulată „Orientări de politică bugetară pentru 2024" Comisia face primul pas către deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, potrivit datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente. La 19 iunie 2024, Comisia a publicat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din tratat. În acest raport a fost analizată situația bugetară a Italiei, întrucât deficitul său public în 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB. Raportul a concluzionat că, având în vedere această evaluare și după luarea în considerare a avizului Comitetului economic și financiar formulat în temeiul articolului 126 alineatul (4) din tratat, Comisia intenționează să propună, în luna iulie 2024, deschiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive în cazul Italiei, recomandând Consiliului să adopte în temeiul articolului 126 alineatul (6) o decizie de stabilire a existenței unui deficit excesiv pentru Italia.

(12) La 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ([12]) Italiei să asigure în 2023 o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea creșterii cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național sub nivelul creșterii potențiale a producției pe termen mediu ([13]), ținând seama de menținerea unui sprijin temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. În același timp, Italiei i s-a recomandat să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. Italiei i s-a recomandat, de asemenea, să suplimenteze investițiile publice în favoarea tranziției verzi și a tranziției digitale, precum și în favoarea securității energetice, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin recurgerea la mecanism și la alte fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023, orientarea fiscal-bugetară ([14]) a fost ușor expansionistă, situându-se la 0,3 % din PIB, în contextul unui nivel ridicat al inflației. În 2023, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a avut o contribuție contracționistă de 1,0 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară, fiind în concordanță cu recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Contribuția contracționistă preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național s-a datorat reducerii cu 1,4 puncte procentuale din PIB a costurilor măsurilor de sprijin de urgență (specifice și nespecifice) pentru gospodării și întreprinderi adoptate ca reacție la creșterile prețurilor la energie. Pensiile și reducerile sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă au fost principalii factori de creștere a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile). Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 1,2 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 2,9 % din PIB în 2023, reprezentând o creștere cu 0,3 puncte procentuale în comparație cu 2022. Italia a finanțat investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii. Aceasta a finanțat investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi consolidarea rețelelor inteligente, construirea „legăturii tireniene", dezvoltarea unor sisteme rapide de transport în masă, producția de hidrogen în siturile dezafectate, conexiunile rapide la internet și digitalizarea administrației publice. Investițiile publice sunt finanțate parțial din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

(13) În programul de stabilitate pentru 2024, scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare previzionează o creștere a PIB-ului real de 1,0 % în 2024 și de 1,2 % în 2025, previzionând inflația inflația măsurată cu ajutorul indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) la 1,2 % în 2024 și la 1,8 % în 2025. Se preconizează că, într-un scenariu legislativ nemodificat, deficitul public este estimat că va scădea până la 4,3 % din PIB în 2024 și la 3,7 % din PIB în 2025, în timp ce se estimează o creștere a ponderii datoriei publice în PIB cu 0,5 puncte procentuale până la 137,8 % la sfârșitul anului 2024 și, ulterior, o creștere la 138,9 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se estimează că deficitul public va scădea treptat la 3,0 % din PIB în 2026 și la 2,2 % în 2027. Prin urmare, se preconizează că deficitul public nu va depăși valoarea de referință a deficitului de 3 % din PIB menționată în tratat, începând din 2026. Totodată, se preconizează că, după 2025, ponderea datoriei publice în PIB va crește treptat la 139,8 % în 2026 și va scădea marginal la 139,6 % în 2027.

([12]) Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 96).

([13]) Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Italiei în 2023 este estimată la 5,9 % în termeni nominali, întemeindu-se pe rata medie de creștere potențială reală pe 10 ani și pe deflatorul PIB din 2023.

([14]) Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua stimulul economic generat de politicile fiscal-bugetare, atât de cele finanțate la nivel național, cât și de cele finanțate de la bugetul Uniunii. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) provenit din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează că PIB-ul real va crește cu 0,9 % în 2024 și cu 1,1 % în 2025 și că inflația măsurată cu IAPC se va situa la 1,6 % în 2024 și la 1,9 % în 2025.

(15) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un deficit public de 4,4 % din PIB pentru 2024 și, în același timp, o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 138,6 % până la sfârșitul anului 2024. Scăderea preconizată a deficitului în 2024 reflectă în principal eliminarea completă a măsurilor de sprijin în domeniul energiei și costul bugetar mult mai scăzut al creditelor fiscale pentru renovarea locuințelor (¼ % din PIB, față de aproximativ 3½ % în 2023), ca urmare a modificărilor legislative care au condus, de asemenea, la clasificarea statistică a noilor credite fiscale drept „credite nerambursabile” (în timp ce creditele fiscale anterioare au fost clasificate drept „credite rambursabile”). Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2024 reflectă creșterea puternică a ajustării stoc-flux ca urmare a impactului întârziat asupra fluxului de numerar al creditelor fiscale pentru renovarea locuințelor din perioada 2021-2023 care fuseseră deja înregistrate pe bază de angajamente. În conformitate cu estimările Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară va fi contracționistă, și anume de 3,1 % din PIB în 2024.

(16) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, în 2024 se preconizează că vor fi finanțate prin sprijin nerambursabil (denumit în continuare „granturi”), acordat în cadrul mecanismului, cheltuieli reprezentând 0,6 % din PIB, comparativ cu 0,8 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate în cadrul mecanismului vor permite investiții de înaltă calitate și reforme care vor stimula productivitatea, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public sau a datoriei publice a Italiei. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se așteaptă ca în 2024 să fie susținute prin împrumuturi acordate în cadrul mecanismului cheltuieli reprezentând 1,3 % din PIB, comparativ cu 0,3 % din PIB în 2023.

(17) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat ([15]) Italiei să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea, în 2024, la maximum 1,3 % a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național ([16]). În momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, întemeindu-se pe datele privind rezultatul bugetar pentru 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se preconizează că cheltuielile primare nete finanțate la nivel național ale Italiei vor scădea cu 2,8 % în 2024 ([17]), situându-se sub rata maximă de creștere recomandată. Această scădere a cheltuielilor suplimentare față de rata maximă de creștere recomandată pentru cheltuielile primare nete finanțate la nivel național corespunde unui procent de 2,0 % din PIB în 2024. Cu toate acestea, în 2023, cheltuielile nete au fost mai mari decât se preconizase la momentul recomandării (cu 2,9 % din PIB). Dacă cheltuielile nete din 2023 ar fi fost aceleași cu cele preconizate la momentul recomandării, rata de creștere a cheltuielilor nete în 2024 ar fi fost mai mare decât rata de creștere recomandată cu 0,9 % din PIB. Prin urmare, potrivit Comisiei, odată ce se ia în considerare efectul de bază care rezultă din cheltuielile nete care depășesc previziunile în 2023, cheltuielile primare nete finanțate la nivel național sunt evaluate ca fiind expuse riscului de a nu fi pe deplin conforme cu recomandarea.

(18) În plus, Consiliul a recomandat Italiei să întreprindă acțiuni astfel încât să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel rezultate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a recomandat, de asemenea, ca, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau menținerea celor existente, Italia să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt concepute astfel încât să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, să fie fezabile din punct de vedere bugetar și să incite în continuare la economisirea energiei. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net ([18]) al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 1,0 % din PIB în 2023 și este estimat la 0,0 % din PIB în 2024. Dacă economiile aferente ar fi utilizate pentru a reduce deficitul public, astfel cum a recomandat Consiliul, proiecțiile respective ar implica o ajustare bugetară de 1,0 % din PIB în 2024, în timp ce cheltuielile primare nete finanțate la nivel național ([19]) oferă

([15]) Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2023 (JO C 312, 1.9.2023, p. 105).

([16]) Cheltuielile primare nete sunt definite ca fiind cheltuielile finanțate la nivel național, excluzând (i) măsurile discreționare privind veniturile, (ii) cheltuielile cu dobânzile, (iii) cheltuielile ciclice cu șomajul și (iv) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

([17]) Aceasta ține seama de măsurile cu caracter excepțional de 0,04 % din PIB din 2024, în legătură cu diverse impozite reținute la sursă și venituri legate de regularizarea voluntară de către contribuabili a situației lor fiscale anterioare (așa-numita „tregua fiscale”) cu sancțiuni și amenzi reduse compensate prin intervenții legate de inundațiile care au lovit Italia în mai 2023 [precum și 0,3 % din PIB în 2023, în legătură cu diverse impozite reținute la sursă și venituri legate de regularizarea voluntară de către contribuabili a situației lor fiscale anterioare (așa-numita „tregua fiscale”) cu sancțiuni și amenzi reduse compensate doar parțial prin intervenții legate de inundațiile care au lovit Italia în mai 2023]. La 14 iulie 2023, Consiliul a făcut referire, la rândul său, la inundațiile devastatoare care au lovit Italia în mai 2023 și a fost de acord să se ia în considerare costul sprijinului de urgență direct legat de inundațiile respective în evaluările ulterioare ale conformității și să se considere, în principiu, că sprijinul respectiv constituie măsuri cu caracter excepțional și temporare.

([18]) Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale aplicate furnizorilor de energie.

([19]) Această contribuție este măsurată ca variație a cheltuielilor publice primare, excluzând (i) impactul bugetar incremental al măsurilor discreționare privind veniturile, (ii) măsurile cu caracter excepțional, (iii) cheltuielile ciclice cu șomajul și (iv) cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii, în raport cu rata de creștere potențială medie a PIB-ului nominal pe termen mediu (10 ani), exprimată ca procent din PIB-ul nominal.

o contribuție contracționistă la orientarea fiscal-bugetară de 2,7 % din PIB în anul respectiv. Totuși, aceasta din urmă este determinată de contribuția contracționistă a altor cheltuieli de capital de 3,2 % din PIB, care este legată în principal de reducerea bruscă a subvențiilor legate de creditele fiscale pentru renovarea locuințelor în 2024, astfel cum se menționează în considerentul 15. În același timp, se preconizează că contribuția cheltuielilor primare curente nete finanțate la nivel național la orientarea fiscal-bugetară, care este afectată de eliminarea treptată a măsurilor actuale de sprijin în domeniul energiei, va fi expansionistă cu 0,4 % din PIB, ceea ce indică utilizarea deplină a economiilor de 0,8 % din PIB rezultate din respectivele măsuri actuale de sprijin în domeniul energiei pentru politicile expansioniste de creștere a cheltuielilor curente nete în 2024, inclusiv pentru reducerea sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă. Măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei au fost eliminate treptat în 2023 și 2024. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului. Cu toate acestea, se preconizează că economiile aferente nu vor fi utilizate pe deplin pentru a reduce deficitul public. Există riscul ca acest lucru să nu fie în concordanță cu recomandările Consiliului.

(19) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Italiei să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor scădea, de la 2,9 % din PIB în 2023, la 2,8 % din PIB în 2024 ([20]). Acest lucru este în conformitate cu recomandarea Consiliului. Totodată, se preconizează că cheltuielile publice finanțate din veniturile obținute din fondurile Uniunii, inclusiv din granturile acordate în cadrul mecanismului, vor scădea la 0,8 % din PIB în 2024 (de la 1,2 % din PIB în 2023), în principal în legătură cu Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (ReactEU).

(20) Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public ar urma să ajungă la 4,7 % din PIB în 2025. Creșterea deficitului în 2025 reflectă în principal prelungirea preconizată a reducerii sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă în ipoteza menținerii politicilor actuale și o nouă creștere a cheltuielilor cu dobânzile. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 141,7 % până la sfârșitul anului 2025. Creșterea preconizată a ponderii datoriei în PIB în 2025 reflectă, în principal, un diferențial mai puțin favorabil între rata dobânzii și rata de creștere și o ajustare stoc-flux cu efect de creștere a datoriei legată de impactul întârziat în numerar al sprijinului guvernului pentru renovarea locuințelor.

(21) Veniturile Italiei din impozitul pe profit în raport cu PIB-ul sunt relativ ridicate prin comparație cu statele membre omoloage, contribuția principală provenind din impozitarea veniturilor salariale. În urma adoptării de către parlament a unei legi de abilitare care oferă un mandat amplu de reformă fiscală, guvernul a adoptat mai multe decrete de punere în aplicare. Cu toate acestea, măsurile adoptate până în prezent nu au abordat provocările cheie ale sistemului de impozitare, iar reducerile sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă, legiferate doar până în 2024 și finanțate prin dispoziții temporare, au o sferă de aplicare destul de limitată. În plus, extinderea regimurilor fiscale forfetare, inclusiv pentru persoanele fizice care desfășoară o activitate independentă, înrăutățesc echitatea orizontală și eficiența sistemului fiscal prin reducerea redistribuirii, favorizând categorii specifice de contribuabili și descurajând dezvoltarea întreprinderilor. Mai mult, în timp ce se pun în aplicare o serie de măsuri importante privind administrarea și simplificarea fiscală ca parte a planului de redresare și reziliență, cum ar fi declarații TVA precompletate, alte măsuri recente riscă să aibă efecte adverse asupra respectării obligațiilor fiscale. Între acestea se numără termenul de 5 ani pentru colectarea facturilor fiscale, reducerea sancțiunilor legate de evaziunea fiscală și sustragerea de la plata contribuțiilor de asigurări sociale, precum și reînnoirea măsurilor similare cu amnestiile fiscale. Efectul asupra respectării obligațiilor fiscale a sistemului de acord prealabil între contribuabil și administrație cu privire la obligațiile fiscale ale micilor întreprinderilor justifică, de asemenea, o monitorizare atentă. În general, o reformă mai structurală și mai favorabilă creșterii a sistemului fiscal ar necesita o reorientare neutră din punct de vedere bugetar a sarcinii fiscale de la factorii de producție către alte surse mai puțin dăunătoare creșterii economice. În acest sens, nu se cunosc încă detalii cu privire la raționalizarea planificată a taxei pe valoarea adăugată, în timp ce actualizarea valorilor cadastrale, care sunt în mare măsură depășite și divergente față de valorile de piață, nu a fost inclusă în legea de abilitare pentru reforma fiscală. În plus, se observă pierderi semnificative de venituri în ceea ce privește concesiunile publice, inclusiv plajele. Totodată, în pofida veniturilor relativ ridicate din taxele de mediu, sistemul fiscal al Italiei ar putea sprijini mai bine tranziția verde, în special prin alinierea impozitării la nivelul emisiilor de CO_2 ale surselor de energie și ale vehiculelor, inclusiv pentru autoturismele de serviciu.

([20]) La rotunjirea la prima zecimală, diferența dintre investițiile publice finanțate la nivel național între 2024 și 2023 este de 0,0.

(22) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că respectivele reforme și investiții vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Italiei prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Italia să își poată îndeplini angajamentele asumate în planul său de redresare și reziliență până în august 2026, este esențial ca țara să continue punerea în aplicare a reformelor și să accelereze investițiile prin abordarea provocărilor relevante, asigurând în același timp o capacitate administrativă solidă. În special, investițiile sunt foarte concentrate către finalul punerii în aplicare a planului de redresare și reziliență și necesită o atenție specială. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a implementării cu succes a planului de redresare și reziliență.

(23) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ([21]), Italia trebuie să revizuiască fiecare program sprijinit prin Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024 și de Planul național privind energia și clima. Respectiva revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor Uniunii incluse în fiecare program. Italia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar există în continuare provocări și persistă disparitățile dintre regiunile din centru-nord și din sudul țării. Accelerarea implementării programelor politicii de coeziune, împreună cu consolidarea capacității administrative, în special în aceste regiuni, este un element esențial. Prioritățile convenite în cadrul programelor sunt în continuare relevante. Dincolo de măsurile legate de capacitatea administrativă, este deosebit de important să se pună în aplicare rapid investițiile în cercetare, inovare și competitivitate, în special în regiunile mai puțin dezvoltate, în tandem cu planurile de dezvoltare a infrastructurii și cu strategiile regionale de specializare inteligentă. Italia ar trebui să îmbunătățească în continuare calitatea serviciilor publice esențiale din sud, în special a serviciilor de alimentare cu apă și de gestionare a deșeurilor, inclusiv prin promovarea operatorilor unici la nivel regional. Este în continuare important să se promoveze perfecționarea și recalificarea, inclusiv pentru tranziția verde, prin creșterea ratei de absolvire a învățământului terțiar și a ponderii adulților înscriși la formări. Reducerea numărului de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare prin îmbunătățirea sistemului educațional și printr-o mai bună direcționare a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă rămâne o prioritate, în special în sud. În plus, este necesar să se sprijine în continuare ocuparea forței de muncă în rândul femeilor prin creșterea ofertei de servicii de îngrijire a copiilor preșcolari de calitate și la prețuri accesibile. Italia ar putea, de asemenea, să recurgă la platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” instituită prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului ([22]) pentru a sprijini transformarea ecosistemelor industriale, în special în sud. O intervenție eficace ar putea implica politici industriale integrate care să sprijine dezvoltarea și aplicarea tehnologiilor strategice, în special în domeniul inovării digitale, al tehnologiilor curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, în special în sectoarele care au deja o prezență puternică în sud, cum ar fi industria autovehiculelor și industria aeronautică. Planul strategic pentru noua zonă economică specială unică pentru sud ar putea deveni un cadru coerent de stimulare a inovării și productivității întreprinderilor prin direcționarea proiectelor critice și consolidarea integrării între lanțurile valorice.

(24) Pe lângă provocările economice și sociale abordate de planul de redresare și reziliență și de alte fonduri ale Uniunii, Italia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de impozitare, demografie, inclusiv implicațiile acesteia asupra sustenabilității finanțelor publice, asupra strategiei industriale și asupra politicii în domeniul concurenței.

(25) Italia este unul dintre statele membre cu populația cea mai în vârstă, cu cea mai scăzută rată a natalității și cu o vârstă peste medie a femeilor care dau naștere primului lor copil. Echilibrul migrației rămâne pozitiv, dar nu mai compensează rata scăzută a natalității. Prin urmare, populația în vârstă de muncă continuă să scadă, limitând creșterea potențială. Se preconizează că evoluțiile demografice nefavorabile vor crește cheltuielile cu pensiile ca procent din PIB până în 2040, fiind exacerbate și mai mult de schemele de pensionare anticipată introduse în ultimii ani. Pe termen lung, se preconizează că cheltuielile cu pensiile vor scădea treptat, inclusiv datorită reformei

([21]) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024 de instituire a platformei Tehnologii strategice pentru Europa (STEP) și de modificare a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentelor (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/241 (JO L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

sistemului de pensii din 2011, cu condiția ca acestea să fie puse în aplicare integral, inclusiv prin limitarea schemelor de pensionare anticipată. O piață a muncii mai puternică și mai favorabilă incluziunii, în special pentru femei și tineri, împreună cu o mai bună calitate a locurilor de muncă, inclusiv în ceea ce privește reducerea sărăciei persoanelor încadrate în muncă, și un acces mai bun la protecție socială pentru lucrătorii cu contracte atipice pot contribui la atenuarea provocării demografice. În acest scop, politicile familiale, inclusiv măsurile de promovare a echilibrului dintre viața profesională și cea privată, a egalității de șanse, precum și a serviciilor de îngrijire accesibile și de înaltă calitate, ar putea juca, de asemenea, un rol important. În plus, și migrația ar putea fi utilizată pentru a contracara declinul demografic, în special pe termen scurt și mediu. Deși măsurile luate în 2024 cresc numărul resortisanților țărilor terțe admiși în Italia și simplifică recunoașterea titlurilor educaționale străine, o strategie cuprinzătoare de atragere și păstrare a lucrătorilor cu înaltă calificare și a studenților rămâne esențială pentru combaterea exodului creierelor și pentru contracararea tendințelor demografice. În acest context, toate măsurile respective ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu analiza de țară din a doua etapă efectuată de serviciile Comisiei pe baza caracteristicilor cadrului de convergență socială, etapă-pilot desfășurată în 2024. În conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2024/1263, semestrul european include supravegherea de către Comisie a punerii în aplicare a liniilor directoare privind ocuparea forței de muncă, printre altele prin intermediul unui cadru de identificare a riscurilor la adresa convergenței sociale.

(26) Economia din sudul Italiei a contribuit la redresarea post-COVID. Cu toate acestea, regiunile sudice se caracterizează în continuare prin activități economice cu o valoare adăugată mai mică decât în regiunile din centru-nord. Mai mult, se preconizează că exporturile regiunilor din sud vor fi afectate în special de eforturile de decarbonizare. Mai multe măsuri de politică sprijină activitățile economice din sud, în special stimulentele fiscale. În 2023, Italia a creat o zonă economică specială unică pentru sud, transferând unui singur organism din cadrul președinției Consiliului de Miniștri responsabilitatea pentru zonele existente anterior începând din 1 martie 2024. Se preconizează că planul strategic pentru această zonă va fi aprobat până la 31 iulie 2024. Mecanismul și alte fonduri ale Uniunii contribuie la investiții și reforme în regiunile sudice. Este necesară o strategie industrială și de dezvoltare pentru sud pentru a direcționa mai bine măsurile de politică existente și pentru a îmbunătăți valoarea adăugată a investițiilor Uniunii și naționale. În acest sens, sudul are un potențial considerabil într-o serie de sectoare, cum ar fi logistica în Mediterana și lanțurile valorice ale energiei din surse regenerabile. În plus, consolidarea legăturilor dintre știință și întreprinderi pentru a transforma cunoștințele științifice în soluții practice este esențială pentru revitalizarea industrială și pentru poziționarea sudului în lanțurile valorice globale. În acest scop, va fi esențială instituționalizarea în continuare a rolului birourilor de transfer tehnologic, în special în sud, de exemplu prin consolidarea capacității administrative. Identificarea și selectarea sectoarelor strategice respective în cadrul unei strategii de dezvoltare este un factor relevant pentru creșterea competitivității regiunilor sudice, cu un impact pozitiv la nivel național. Direcționarea măsurilor de politică existente și concentrarea investițiilor planificate asupra sectoarelor respective pot spori și mai mult impactul lor economic.

(27) Îmbunătățirea mediului de afaceri ar încuraja antreprenoriatul, iar ameliorarea condițiilor-cadru în materie de concurență ar favoriza o alocare mai eficientă a resurselor și ar duce la creșterea productivității. O concurență sporită și o reglementare sectorială îmbunătățită ar fi, de asemenea, în beneficiul consumatorilor și ar îmbunătăți finanțele publice, contribuind la remedierea vulnerabilităților Italiei legate de nivelul ridicat al datoriei publice și de creșterea slabă a productivității, astfel cum se menționează în considerentul 10. A început și va trebui continuată punerea în aplicare a legilor anuale privind concurența din 2021 și 2022. În conformitate cu legislația italiană, planul italian de redresare și reziliență prevede adoptarea anuală a unei legi în materie de concurență. Cu toate acestea, nu sunt specificate toate sectoarele care pot fi reglementate de legislația anuală în domeniul concurenței. O inițiativă legislativă, bazată pe o evaluare solidă a impactului în materie de reglementare, este justificată în special pentru comerțul cu amănuntul, îndeosebi în ceea ce privește regulamentul privind deschiderea magazinelor și desfășurarea promoțiilor de vânzări, pentru profesiile reglementate, în particular pentru a facilita condițiile de acces la acestea, precum și pentru căile ferate, unde atribuirea contractelor de transport regional și de servicii interurbane trebuie să fie pe baze competitive. De asemenea, potrivit autorității italiene de concurență, persistă obstacole semnificative în calea concurenței într-o serie de alte sectoare, cum ar fi serviciile poștale, produsele farmaceutice, camerele de comerț și serviciile de închiriere de vehicule private.

(28) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea pentru 2024 privind zona euro. În ceea ce privește Italia, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări care figurează în cadrul Recomandării pentru 2024 privind zona euro.

(29) Având în vedere bilanțul aprofundat realizat de Comisie și concluziile sale privind existența unor dezechilibre, recomandările formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandările 1, 2, 3 și 4. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la remedierea vulnerabilităților legate de nivelul ridicat al datoriei publice. Politicile menționate în recomandările 2, 3 și 4 contribuie la remedierea vulnerabilităților legate de creșterea slabă a productivității, care, prin extensie, sprijină creșterea potențială a PIB-ului și, prin urmare, contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a recomandării 1. Recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a Recomandării privind zona euro, în concordanță cu considerentul 28,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Italia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete în 2025 la o rată compatibilă, printre altele, cu plasarea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă pe termen mediu și cu reducerea deficitului public către valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Să facă sistemul fiscal mai favorabil creșterii economice, cu accent pe reducerea sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă și în conformitate cu obiectivele de sustenabilitate fiscală, inclusiv prin reducerea cheltuielilor fiscale și actualizarea valorilor cadastrale, asigurând în același timp echitatea și progresivitatea și sprijinind tranziția verde.

2. Să consolideze capacitatea administrativă de gestionare a fondurilor din partea Uniunii, să accelereze investițiile și să mențină ritmul de implementare a reformelor. Să abordeze provocările relevante care apar pentru a permite punerea în aplicare continuă, rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. În contextul evaluării la jumătatea perioadei a programelor respective, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” în scopul de a îmbunătăți competitivitatea.

3. Pentru a atenua efectele asupra creșterii potențiale, să vizeze remedierea tendințele demografice negative, inclusiv prin atragerea și păstrarea lucrătorilor cu calificările adecvate și prin abordarea provocărilor de pe piața forței de muncă, în special în ceea ce privește femeile, tinerii și sărăcia persoanelor încadrate în muncă, în special a lucrătorilor cu contracte atipice.

4. Să definească o strategie industrială și de dezvoltare pentru reducerea decalajului teritorial prin raționalizarea măsurilor de politică actuale și prin luarea în considerare a proiectelor de infrastructuri cheie și a lanțurilor strategice ale valorii. Să abordeze restricțiile rămase în materie de concurență, în special în sectorul comerțului cu amănuntul, al profesiilor reglementate și în sectorul feroviar.

Adoptată la Luxemburg, 21 octombrie 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

NAGY I.